

Eluned Morgan AS/MS
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Julie Morgan AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Social Services

Lynne Nagle AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

07 Mawrth 2023

Annwyl Russell,

Diolch am anfon adroddiad y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol atom o'r enw *Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2023-24*.

Gweler wedi'i atodi ein hymateb i argymhellion y pwyllgor.

Hoffem hefyd godi ambell i fater a nodwyd yn yr adroddiad. Yn gyntaf, byddwch yn ymwybodol bod templed bellach ar gael ar gyfer cynlluniau tymor canolig integredig, felly byddwn yn gallu cymharu byrddau iechyd a mesur cynnydd yn fwy cywir.

Yn ail, hoffem herio'r ffigur ar gyfer achosion o oedi wrth drosglwyddo i ofal ym mharagraff 23. Rydych yn dyfynnu erthygl gan y BBC, sy'n nodi mai 1,800 oedd y ffigur hwn ym mis Ionawr 2023 – rydym yn dadlau nad yw erioed wedi bod mor uchel â hynny.

Cafodd y casgliad misol o ddata ynghylch oedi wrth ryddhau o ysbytai ei atal ar ddechrau'r pandemig i leihau'r pwysau ar adnoddau staff y GIG. Roedd yn adnodd gwerthfawr a oedd yn ein helpu i nodi pwysau a thueddiadau yn y system gan ein galluogi i ganolbwyntio ar wella perfformiad, creu capasiti ychwanegol, a nodi meysydd o arferion gorau. Fodd bynnag, roedd pob bwrdd iechyd yn gallu penderfynu ar ei feini prawf ei hun ar y cyfan o ran beth yw oedi. Yna, cafodd hyn ei gymhwyso i'w ddata. O ganlyniad, nid oedd metrig cyson na chymaradwy ar gael ledled Cymru.

Mae swyddogion wedi gweithio'n agos gyda'r GIG a phartneriaid gwasanaethau cymdeithasol, gyda chefnogaeth Grŵp Arbenigol, i ddatblygu system adrodd newydd –

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales
Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

“Adrodd ar Lwybrau Gofal”. Bydd hon yn disodli'r system casglu data flaenorol ac yn cynnig data cywir, perthnasol a chyson o ran achosion o oedi wrth ryddhau o'r ysbyty. Bydd hyn yn ein helpu i wneud penderfyniad cliriach, nid yn unig o ran yr heriau y mae'r GIG a'r gwasanaethau cymdeithasol yn eu hwynebu, ond hefyd o ran pa ardaloedd daearyddol y mae angen y mwyaf o gymorth arnynt o ran lleoliad cleifion yn y system a beth yw eu hanghenion. Caiff y cyfnod treialu presennol ei gynnal tan ddiwedd mis Ebrill cyn cael ei ystyried ymhellach a chyn ei weithredu'n llawn.

Ar hyn o bryd mae data a gyhoeddir gan Stats Cymru ar gael yma: [Crynodeb perfformiad a gweithgaredd y GIG: Rhagfyr 2022 ac Ionawr 2023 | LLYW.CYMRU](#) (ewch i'r ail ddolen o dan yr is-deitl 'Data', ac yna tab 1a yn y daenlen excel). Rhain yw ein mesurau dros dro, sydd ar gael ar lefel Cymru gyfan yn unig, nes i'r system adrodd newydd fod yn gwbl weithredol. Mae'r data diweddaraf (a gyhoeddwyd ar 23 Chwefror 2023) yn dangos bod 1,000 o gleifion wedi wynebu oedi wrth gael eu rhyddhau o'r ysbyty ar 14 Chwefror 2023 o'i gymharu â 1,103 ar 10 Ionawr 2023.

Yn olaf, o ran y cyfeiriad ym mharagraff 30 lle mae'n dweud fy mod wedi gofyn i fyrddau iechyd glustnodi arian ar gyfer rhagsefydlu; nid yw hyn yn gywir. Mae cyllid yn cael ei gadw'n ganolog er mwyn archwilio beth ellir ei wneud yn y maes hwn.

Gobeithio bod yr esboniadau hyn yn ddefnyddiol.

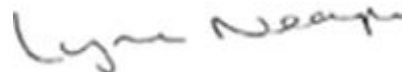
Yn gywir

Eluned Morgan AS/MS
Y Gweinidog Iechyd a
Gwasanaethau
Cymdeithasol
Minister for Health and
Social Services

Julie Morgan AS/MS
Y Dirprwy Weinidog
Gwasanaethau
Cymdeithasol
Deputy Minister for Social
Services

Lynne Neagle AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Iechyd
Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental
Health and Wellbeing

Ymateb ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol o'r enw *Cyllideb drafft Llywodraeth Cymru 2023-24*

Mae ymateb manwl i bob un o'r argymhellion i'w weld isod.

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru roi'r wybodaeth ddiweddaraf am drafodaethau gyda byrddau iechyd am chwe blaenoriaeth y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig ar gyfer 2023-24. Dylai'r diweddariad gynnwys unrhyw bryder mae byrddau iechyd wedi ei godi gyda Gweinidogion, yn ogystal â manylion canllawiau pellach mae'r Gweinidogion wedi eu rhoi i fyrddau iechyd ar sut mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl iddynt liniaru unrhyw effaith ganlyniadol ar feysydd eraill.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae hwn yn gyfnod anodd o hyd i fyrddau iechyd, ac maent yn parhau i gynllunio mewn ffordd ddynamig er mwyn rheoli'r pwysau parhaus, yn ogystal â'r heriau ychwanegol a berir gan weithredu diwydiannol. Caiff cynlluniau eu cyflwyno ar ddiwedd mis Mawrth, a bydd fy swyddogion yn rhoi dadansoddiad o'r sefyllfa gyffredinol ar ôl eu hasesu'n fanwl.

Yn y cyfamser, mae trafodaethau'n mynd rhagddynt â byrddau iechyd drwy gyfarfodydd cynllunio a pherfformiad, ac rwy'n cyfarfod â'r Cadeiryddion er mwyn deall yr heriau sy'n cael eu rheoli.

Un o'r materion pwysicaf yw achosion o oedi cyn rhyddhau cleifion o ysbytai aciwt sydd wedi arwain at broblem sylweddol o ran capasiti gwelyau. Nid oes ateb syml i hyn, ond rwyf wedi ymrwymo i wneud rhagor, a gweithredu ymhellach ac yn gyflymach i gefnogi gwelliannau drwy weithio mewn partneriaeth â llywodraeth leol yn well.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Ar sail bod disgwyl ar hyn o bryd i benderfyniadau gweinidogol ar y Cynlluniau

Tymor Canolig Integredig gael eu gwneud ym mis Mai neu fis Mehefin 2023, dylai'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ysgrifennu atom erbyn diwedd Gorffennaf 2023 i ddarparu crynodeb o sut mae ei chwe blaenoriaeth wedi llywio Cynlluniau Tymor Canolig Integredig byrddau iechyd, a goblygiadau cyllidebol cysylltiedig o ran rhyddhau cyllid neu sicrhau effeithlonrwydd.

Ymateb: Derbyn

Mae'n ofynnol i sefydliadau'r GIG gwblhau Templed Gweinidogol sy'n canolbwyntio ar y blaenoriaethau, gan ei gwneud yn haws i nodi'r pethau y gellir eu cyflawni, yn ogystal â chymharu sefydliadau a dangos y cynnydd a wneir ganddynt. Caiff crynodeb ei ddarparu pan fydd y broses asesu wedi ei chwblhau.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru gadarnhau pa mor hir mae hi'n disgwyl i'r canllawiau diwygiedig a gyhoeddwyd ar 30 Rhagfyr 2022 barhau i fod yn weithredol, sef y gall cleifion gael eu rhyddhau wrth aros am asesiad gofal cymdeithasol neu heb i becyn gofal fod yn ei le. Dylai hyn gynnwys gwybodaeth am sut a phryd y bydd y canllawiau'n cael eu hadolygu er mwyn sicrhau y gellir monitro ei effaith ar ddiogelwch cleifion.

Ymateb: Derbyn

Roedd y llythyr cefnogaeth a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2022 ynghylch penderfyniadau i ryddhau cleifion o'r ysbyty, yn cefnogi'r canllawiau presennol ar ryddhau cleifion o'r ysbyty sydd eisoes ar gael yn y system. Mae hyn yn cynnwys y canllawiau ar y drefn orau ar gyfer llif cleifion drwy'r ysbyty a luniwyd mewn partneriaeth â staff clinigol, a gyhoeddwyd yn ddiweddar yn dilyn gwaith ymgynghori helaeth mewn ymateb uniongyrchol i'r pwysau eithriadol y mae ein GIG yn eu hwynebu'r gaeaf hwn. Mae dolenni i'r canllawiau hynny isod, er mwyn cyfeirio atynt yn hawdd:

- [Chwe nod ar gyfer gofal brys a gofal mewn argyfwng, 2021-26 \(llyw.cymru\)](#)
- [Cyflawni'r canlyniadau a'r profiad gorau posibl i bobl yn yr ysbyty \(gig.cymru\)](#)

Mae'r cyngor hefyd ar ben yr ohebiaeth a anfonwyd gan Lywodraeth Cymru ar bwysau'r system yng ngofal sylfaenol a gofal cymunedol ar ddiwedd y flwyddyn y llynedd. Nod y cyngor hwn yw helpu i leihau'r pwysau yn y system drwy gefnogi byrddau iechyd i ddefnyddio capasiti eu hysbytai yn y ffordd orau drwy weithio gydag awdurdodau lleol, y trydydd sector a theuluoedd i ryddhau cleifion o'r ysbyty mewn modd diogel, fel rhan o'r broses gyfathrebu er mwyn sicrhau y gellir rhyddhau cleifion yn ddiogel.

Am fod y cyngor a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr yn ategu'r canllawiau y dylai'r GIG fod yn eu dilyn eisoes, bydd yn parhau ar waith hyd y gellir rhagweld.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Mae'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg a'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn argymhell ar y cyd bod yn rhaid i Lywodraeth Cymru, yn ei hymatebion i'n hadroddiadau a bob chwe mis wedi hynny, ddarparu data i'r ddau Bwyllgor, wedi eu dadansoddi fesul bwrdd iechyd lleol, yn nodi:

- *Amseroedd aros ar gyfer yr apwyntiad cyntaf gyda CAMHS*
- *Cyfran y bobl ifanc sy'n cael cynnig ail apwyntiad*
- *Yr amseroedd aros ar gyfer ail apwyntiad*

Ymateb: Gwrthod

Adroddir ar ddata ar apwyntiadau cyntaf gyda Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed Arbenigol (sCAMHS) bob mis eisoes, sy'n dangos naill ai canran y cleifion sy'n aros llai na 28 o ddiwrnodau am apwyntiad cyntaf, neu'r niferoedd gwirioneddol: [Amseroedd aros am apwyntiad cyntaf \(llyw.cymru\)](#).

Adroddir ar ddata ar Wasanaethau Cymorth Iechyd Meddwl Sylfaenol Lleol i bobl o dan 18 oed eisoes, sy'n dangos amseroedd aros am asesiadau ac amseroedd aros am ymyriadau therapiwtig: [Rhan 1: Gwasanaethau Cymorth Iechyd Meddwl Sylfaenol Lleol \(llyw.cymru\)](#).

Ni chesglir data ar ddata dilynol, ond rydym am gael rhagor o ddata ar waith dilynol gyda chleifion allanol fel rhan o'r gwaith ar y set ddata graidd iechyd meddwl, a byddwn yn rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf â'r Pwyllgor am y gwaith hwn maes o law.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru nodi'r cerrig milltir a'r amserlenni ar gyfer datblygu gwasanaeth '111 pwyswch 2 ar gyfer iechyd meddwl' a'r camau nesaf tuag at sefydlu uned i gleifion mewnol ar gyfer anhwylderau bwyta yng Nghymru.

Ymateb: Derbyn

Mae Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru wedi cynnal ymgynghoriad yn ddiweddar ar ei Strategaeth Gwasanaethau Iechyd Meddwl Arbenigol 2023-2028. Roedd hyn yn cynnwys ystyried datblygu gwasanaethau Anhwylderau Bwyta Arbenigol ar lefel drydyddol ar gyfer CAMHS ac Oedolion er mwyn diwallu anghenion y boblogaeth. Caiff strategaeth y Pwyllgor ei chyhoeddi yn ystod y misoedd nesaf a byddwn yn rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf â'r Pwyllgor maes o law.

O ran 111, pwyswch 2 ar gyfer iechyd meddwl, mae byrddau iechyd yn gweithio tuag at sicrhau bod y gwasanaeth hwn ar gael 24/7 ledled Cymru erbyn diwedd mis Ebrill. Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda eisoes wedi rhoi'r gwasanaeth ar waith ar sail 24/7. Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn cynnal y gwasanaeth 15 awr y dydd, a byddant yn symud tuag at ei ddarparu 24/7 erbyn diwedd mis Ebrill. Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys wrthi'n recriwtio ar gyfer y gwasanaeth a disgwylir y byddant yn lansio'r gwasanaeth ym mis Ebrill.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru egluro pa rôl sydd gan Weinidogion, Gweithrediaeth y GIG a byrddau iechyd o ran datblygu, darparu ac arwain gweledigaeth tymor hwy ar gyfer trawsnewid gwasanaethau iechyd a buddsoddiadau cyfalaf. Dylai hefyd egluro sut bydd yn sicrhau bod Cynlluniau Tymor Canolig Integredig byrddau iechyd yn cyd-fynd â'r weledigaeth tymor hwy, a bod gweithio rhanbarthol wedi ei wreiddio o'u mewn.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae Cymru iachach yn darparu'r dull cenedlaethol tymor hwy o ddarparu gwasanaethau yng Nghymru, ac mae'r rhan fwyaf o'r byrddau iechyd wedi datblygu eu strategaethau eu hunain, gan gysoni eu ffordd o weithio er mwyn sicrhau eu bod yn trawsnewid gwasanaethau at lefel leol. Mae byrddau iechyd yn atebol o hyd am ddarparu gwasanaethau i'w poblogaethau ac mae eu cynlluniau tymor canolig integredig yn darparu uchelgeisiau ac ymrwymadau i ddatblygu'r dull strategol hwnnw dros dair blynedd, gan gynnwys eu blaenoriaethau ar gyfer buddsoddi cyfalaf a gweithio rhanbarthol. Bydd Gweithrediaeth newydd y GIG yn darparu arweinyddiaeth gryfach, a bydd swyddogaeth cynllunio strategol ganddi a fydd yn helpu i lywio ac i gyfeirio gwaith cynllunio cenedlaethol a rhanbarthol.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 7

Mae'r Pwyllgor yn argymell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru ddarparu gwybodaeth am sut mae'r cynlluniau ar gyfer dyraniadau cyfalaf yng nghyllideb ddrafft 2023-24 yn alinio â'r chwe blaenoriaeth a amlinellwyd gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn ei chanllawiau ar gyfer Cynlluniau Tymor Canolig Integredig 2023-24. Wrth wneud hynny, dylai nodi pa newidiadau (os o gwbl) a wnaed i ddyraniadau cyfalaf blaenorol neu gynlluniau gwario i adlewyrchu cyflwyno'r chwe blaenoriaeth yn ogystal â'r angen i fynd i'r afael â'r ôl-groniad cynnal a chadw.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Caiff nifer o wahanol risgiau eu rheoli o hyd ledled y system. Ceir pwyslais cytbwys o hyd ar gyflawni yn erbyn y chwe blaenoriaeth a mynd i'r afael â'r ôl-groniad cynnal a chadw.

Mae'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2023-24 yn cynnwys amrywiaeth eang o gynlluniau sy'n canolbwyntio ar gyflawni yn erbyn y chwe maes blaenoriaeth yn ogystal â mynd i'r afael â'r ôl-groniad presennol o feysydd cynnal a chadw ar yr ystad. Bydd y cyllid a nodwyd ar gyfer y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwyso yn parhau i ddatblygu cynlluniau a fydd yn cynnwys capasiti gofal cymdeithasol yn ogystal â datblygu canolfannau integredig a fydd yn helpu i sicrhau y gellir rhoi gofal yn nes at y cartref. Drwy ddatblygu'r canolfannau, bydd gwaith ar y safle yn parhau ar gyfer cynllun Gofal Sylfaenol Tredegar a chynllun Gofal Sylfaenol Dwyrain Casnewydd, yn ogystal â datblygu'r achosion busnes sy'n gysylltiedig â Cross Hands, Canolfan Iechyd Da Abertawe a Chonwy a Chyffordd Llandudno.

Yn sgil buddsoddiadau ledled Cymru mewn perthynas ag ardaloedd aros mewn Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys, bydd swyddogion yn parhau i gynnal trafodaethau â sefydliadau ynghylch gwaith cyfalaf yn y dyfodol er mwyn gwella profiad y claf yn yr ardaloedd prysur hyn.

Ymhlith y buddsoddiadau seilwaith sy'n gysylltiedig â Gofal a Gynlluniwyd ac Adfer y mae gwasanaethau endosgopi yn Ysbyty Brenhinol Gwent ac Ysbyty Llandochoau. Bwriad caffael hen adeiladau British Airways yn Llantrisant yn ddiweddar oedd darparu adnodd canolog ar gyfer capasiti diagnostig a chapasiti theatr ledled y rhanbarth – daw'r manylion yn gliriach wrth i waith am y modelau clinigol ddatblygu. Mae trafodaethau tebyg yn mynd rhagddynt yn y Gogledd ynghylch cynigion ar gyfer capasiti orthopedeg a chapasiti theatr yno.

Drwy barhau i fuddsoddi mewn gwasanaethau canser, gyda'r gwaith sy'n mynd rhagddo sy'n gysylltiedig â Chanolfan Ganser newydd Felindre, yn ogystal â datblygu canolfan Radiotherapi Ategol yn ysbyty Nevill Hall, bydd modd cynnig gwasanaethau yn nes at y cartref i lawer o drigolion.

Caiff arian ei fuddsoddi mewn Gwasanaethau Iechyd Meddwl o hyd gyda'r Rhaglen Gyfalaf, gan helpu bwrdd iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ddatblygu'r Achos Busnes Llawn ar gyfer yr Uned Iechyd Meddwl i Oedolion a Phobl Hŷn yn Ysbyty Glan Clwyd.

O ystyried y gofynion o ran amser sy'n gysylltiedig â llunio a chaffael achosion busnes a chraffu arnynt, mae'r rhan fwyaf o'r cynlluniau wedi bod yn yr arfaeth ers cyn i'r Gweinidog gyhoeddi'r chwe blaenoriaeth. Yn y dyfodol, mae'n debygol y bydd angen i sefydliadau'r GIG a Gweinidogion Cymru flaenoriaethu buddsoddiadau sy'n gysylltiedig â chyflawni yn erbyn y chwe blaenoriaeth.

Mae cynnal a chadw'r ystad bresennol yn faes buddsoddi pwysig o hyd, ar y cyd â chwe blaenoriaeth y Gweinidog. O ystyried oedran a chyflwr rhan helaeth o ystad y GIG, bydd angen buddsoddi swm mawr o arian cyfalaf bob blwyddyn yn barhaus. Ar gyfer 2023-24, bydd y buddsoddiad parhaus yn Llawr Gwaelod a Llawr Cyntaf Ysbyty'r Tywysog Siarl yn parhau, a bydd gwaith atal tân mewn nifer o ysbytai Hywel Dda yn mynd rhagddo o hyd. Er mwyn helpu i sicrhau bod cyllid yn cael ei dargedu at feysydd blaenoriaeth, mae'r Bwrdd Cyngori Cyllid Ystadau wedi cael ei ailsefydlu i dargedu gwaith yn uniongyrchol ar draws y meysydd tân, seilwaith a datgarboneiddio.

Goblygiadau Ariannol – Rhagwelir y bydd pwysau ariannol o ystyried amrediad y gwahanol gynlluniau yn y system ar ddechrau 2023-24.

Argymhelliad 8

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru amlinellu'r dadansoddiad y mae wedi ei wneud o'r rhesymau pam mae staff yn dewis gweithio i asiantaethau yn hytrach na'r GIG, egluro pa gamau mae'n eu cymryd i leihau gwariant ar staff asiantaeth, ac ymrwymo i ddarparu diweddariadau bob chwarter blwyddyn i ni ar gynydd o ran lleihau gwariant. Dylid darparu'r diweddariad chwarterol cyntaf erbyn diwedd mis Mehefin 2023.

Ymateb: Derbyn

Ar y cyd â gwaith i ddefnyddio gweithlu craidd y GIG yn y ffordd orau bosibl, mae gwaith yn mynd rhagddo i ddeall pam y gwneir mwy o ddefnydd o staff asiantaeth, i liniaru hyn ac i fynd i'r afael ag ef.

Mae'n hysbys bod y pwysau ar weithlu craidd y GIG ac ar wasanaethau yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi golygu bod angen defnyddio'r adnodd hyblyg ac ychwanegol hwn, a chaiff camau eu cymryd eleni, yn unol â'r cynllun gweithredu ehangach ar gyfer gweithlu'r GIG, i ganolbwyntio ar weithlu mwy cynaliadwy yn y GIG yng Nghymru. Caiff y gwaith hwn ei ddatblygu a'i gyflawni mewn partneriaeth ag undebau llafur a chyflogwyr y GIG. Mae gwaith cychwynnol yn mynd rhagddo i

ddeall y rhesymau pam mae unigolion yn dewis gweithio i asiantaethau yn lle cael eu cyflogi'n barhaus yn y GIG, a bydd hyn yn parhau mewn partneriaeth gymdeithasol. Byddwn yn defnyddio'r gwaith hwn wrth lunio ein hatebion.

Rydym yn bwriadu cyhoeddi cylchlythyr diwygiedig cyn dechrau'r flwyddyn ariannol nesaf er mwyn pennu data sylfaenol ac adnewyddu ein fframwaith rheoli, ac wedyn byddwn yn ymgymryd â rhaglen weithredu i fynd i'r afael â'r achosion sydd wrth wraidd y symiau sy'n cael eu gwario ar asiantaethau. Bydd angen troedio'n ofalus i sicrhau bod capasiti yn ddigonol i gyflawni gwasanaethau diogel ac effeithiol, wrth i waith fynd rhagddo a fydd yn darparu gweithlu cynaliadwy a gwerth am arian yn y tymor canolig i'r tymor hwy.

Rydym yn cytuno y byddai'n ddefnyddiol cael adroddiadau ar gynnydd yn rheolaidd, a byddwn yn cynnwys hyn yn y gwaith.

Goblygiadau Ariannol – Bydd angen neilltuo amser staff yn Llywodraeth Cymru a'r GIG ar gyfer cwblhau'r gwaith er mwyn darparu ffocws ychwanegol. Gwneir arbedion dros amser, a chaiff hyn ei olrhain drwy'r rhaglen.

Argymhelliad 9

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru ymrwymo i roi diweddariadau bob chwe mis i ni ar:

- (1) gwaith y Fforwm Gwaith Teg Gofal Cymdeithasol, a*
- (2) camau a gymerwyd i ddatblygu argymhellion y Grŵp Arbenigol ar ddatblygu gwasanaeth gofal cenedlaethol i Gymru. Dylid darparu'r diweddariadau cyntaf erbyn diwedd Mehefin 2023.*

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf â'r Pwyllgor bob chwe mis am y canlynol:

- (1) gwaith y Fforwm Gwaith Teg Gofal Cymdeithasol,
- (2) camau a gymerwyd i ddatblygu argymhellion y Grŵp Arbenigol ar ddatblygu gwasanaeth gofal cenedlaethol i Gymru.

Fel yr argymhellwyd, caiff y diweddariadau ysgrifenedig cyntaf eu cyflwyno erbyn diwedd mis Mehefin 2023.

Goblygiadau Ariannol – Dim

Argymhelliad 10

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y canlynol

Yn ei hymateb i'n hadroddiad, dylai Llywodraeth Cymru roi sicrwydd pellach ynghylch sut bydd yn sicrhau bod pob bwrdd iechyd yng Nghymru yn cyflawni cynaliadwyedd ariannol a'r cydbwysedd o fewn cylch cynllunio tymor canolig integredig 2023-24 i 2025-26. Dylai hyn gynnwys amserlenni clir o ran lle mae Llywodraeth Cymru yn rhagweld y bydd pob bwrdd iechyd yn sicrhau cydbwysedd ariannol, a sut bydd cynnydd yn cael ei fonitro.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae'r cyfuniad o bwysau chwyddiant nas gwelwyd eu tebyg o'r blaen ac effaith y pandemig wedi rhoi pwysau sylweddau ar gyllid byrddau iechyd. Mae tri bwrdd iechyd bellach mewn lefelau uwch o uwchgyfeirio oherwydd eu sefyllfa ariannol, ac mae tri bwrdd iechyd arall hefyd yn rhagweld na fydd modd iddynt sicrhau alldro mantoledig ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2022-23. Yn y cyd-destun hwn, mae'n debygol na fydd modd i'r rhan fwyaf o fyrddau iechyd gyflwyno cynllun tymor canolig integredig wedi ei fantoli pan gaiff y cynlluniau hyn eu cyflwyno ddiwedd mis Mawrth. Mae angen gwneud gwaith i gwmpasu a datblygu cyfleoedd i wella effeithlonrwydd ac adfer sefydlogrwydd ariannol a'u rhoi ar waith. Gwneir hyn mewn partneriaeth rhwng Llywodraeth Cymru ac uwch-swyddogion y GIG. Byddwn yn rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf â'r Pwyllgor wrth i'r gwaith hwnnw fynd rhagddo.

Goblygiadau Ariannol – Dim